

MALEZYA ÜLKE RAPORU

ALİ KOÇ
Uzman

Eylül, 2014

İçindekiler

1. ÜLKENİN GENEL PROFİLİ	2
1.1. Coğrafi Konum.....	2
1.2. Siyasi ve İdari Yapı	2
1.3. Nüfus ve İş Gücü	3
1.4. Malezya'nın Üye Olduğu Uluslararası Kuruluşlar	3
2. GENEL EKONOMİK YAPI.....	4
2.1. Bütçe	5
2.2. Bankacılık	5
2.3. Tarım ve Hayvancılık	5
2.4. Sanayi	6
2.5. Madencilik	7
2.6. Enerji.....	7
2.7. İnşaat.....	7
2.8. Turizm.....	8
2.9. Ulaştırma ve Telekomünikasyon	8
3. DIŞ TİCARET.....	9
4. TÜRKİYE-MALEZYA İLİŞKİLERİ	9
4.1. Türkiye-Malezya Dış Ticaret Verileri	11
4.2. 2013 Yılında Türkiye'nin Malezya'ya İhracatında Başlıca Ürünler	12
4.3. 2013 Yılında Türkiye'nin Malezya'dan İthalatında Başlıca Ürünler	12
4.4. TRC2 Bölgesi-Malezya Dış Ticaret Verileri.....	13
5. YATIRIM ORTAMI	13
5.1. Ülkeler İtibarı ile Doğrudan Yabancı Yatırımlar.....	14
5.2. Yatırımlara Sağlanan Teşvikler	14
5.3. Türkiye-Malezya Yatırım İlişkileri	14
6. ÜLKEDE İŞ KURMA MEVZUATI.....	15
KAYNAKÇA	16

1. ÜLKENİN GENEL PROFİLİ

Malezya’da, M.Ö 1. yüzyılda, Çin ve Hindistan ile olan güçlü ticaret bağları sebebiyle bir Hindu-Budist dönemi yaşanmıştır. 8. yüzyılda ise Arap ve Hint tacirlerinin etkisi ile İslam dini yayılmış ve Malezya’yı o dönemde yönetenlerin İslam dinini seçmeleri nedeni ile Malaylar arasında İslam dini yerleşmiştir. 1511 yılında Portekizliler, 1641 yılında Hollandalılar, 1824 yılında ise İngilizler ülkeyi sömürgeleri haline getirmişlerdir.

18. ve 19. yüzyıllarda, Britanya’nın egemenliğinde olan Malezya, II. Dünya Savaşı sırasında Japonya tarafından işgal edilmiştir. Britanya’nın egemenliğindeki Malay bölgeleri ‘Malay Federasyonu’ adı altında 1948 yılında birleşmişlerdir. Malay Federasyonu, 1957 yılında Britanya’dan bağımsızlığını kazanmıştır. 1961’de Malezya Başbakanı Abdurrahman, Güneydoğu Asya’daki İngiliz kolonilerinin bir federasyon halinde birleşmesi fikrini ortaya attı. Bu federasyona Malezya, Singapur, Sarawak, Sabah ve Brunei sultanlıklarının katılımı planlanmıştı. İngiltere, Japonya, Avustralya, Yeni Zelanda ve ABD’nin desteğiyle 16 Eylül 1963 yılında federasyon kuruldu. Federal devlete Brunei Sultanlığı dışında bahsi geçen bütün devletler katıldı. Yeni federasyon Malaysia (Büyük Malezya) diye adlandırıldı. 1965 yılında Singapur federasyondan ayrıldı.

Başkenti Kuala Lumpur (1.655.000) olan Malezya’nın başlıca şehirleri; Subang Jaya (1.175.000), Klang (1.004.000), Johor Baharu (868.000), ve Ampang Jaya (724.000)’dır. Resmi adı Malezya Federasyonu olan Malezya’da resmi dil olan Malaycanın yanı sıra Çince, İngilizce ve Tamil dili de kullanılmaktadır. Malezya’nın para birimi ise Ringgit veya Malezya dolarıdır ve 1 Malezya Ringgit’i 0,6543 Türk Lirası’na eşittir. (2013)

1.1. Coğrafi Konum

Malezya Güneydoğu Asya’da yer almakta olup kuzeyinde Tayland, Güney Çin Denizi ve Brunei, doğusunda Selebnes Denizi, güneyinde Endonezya ve Singapur, batısında Malakka Boğazı ile çevrilidir. Brunei ile 381 km, Endonezya ile 1782 km ve Tayland ile 506 km sınıra sahip olan Malezya’nın toplam 2669 km kara sınırı vardır. Toplam deniz kıyı şeridi de 4675 km uzunluğundadır. Anakarada yer alan Malezya yarımadası ve Borneo adasında yer alan Sabah ve Sarawak eyaletlerinden oluşan Malezya’da tropikal iklim hakimdir.

1.2. Siyasi ve İdari Yapı

Malezya, federal bir devlettir. 13 eyalet ve 3 federal bölgeden oluşmaktadır. Eyaletlerin on biri Malezya yarımadasında ve ikisi Borneo Adasında yer almaktadır. Federal bölgeler, Kuala Lumpur, Putra Jaya ve Labuan’dır. Yarımadaadaki eyaletler: güneyden kuzeye doğru Johor (başkent: Johor

Bahru), Melaka (başkent: Melaka), Negeri Sembilan (başkent: Seremban), Selangor (başkent: Shah Alam), Pahang (başkent: Kuantan), Terengganu (başkent: Kuala Terengganu), Perak (başkent: Ipoh), Kelantan (başkent: Kota Baharu), Pulau Pinang (başkent: George Town), Kedah (başkent: Alor Setar), Perlis (başkent: Kangar), Sarawak (başkent: Kuching), Sabah (başkent: Kota Kinabalu)'tır.

Malezya, meşruti monarşi altında parlamenter demokratik sistem ile yönetilmektedir. Federal bir devlet olduğu için her eyaletin kendine ait yasama meclisi ile "chief minister"ın başkanlığında bir hükümeti bulunmaktadır. Ayrıca 9 eyalette de sultan yer almaktadır. Penang, Melaka, Sabah ve Sarawak eyaletlerinde ise Vali idarenin başıdır. Hükümetin sembolik olarak başı "Yang di-Pertuan Agong" denilen Kraldır. Kralın yetkileri semboliktir. Dokuz eyalette bulunan sultanların kendi aralarından seçtikleri sultan, 5 yıl süreyle Malezya Kralı olmaktadır. Yürütme, Başbakanın başkanlığındaki Kabinenin elindedir. Başbakan, parlamentoda çoğunluğa sahip partiye göre, Kral tarafından atanır.

1.3. Nüfus ve İş Gücü

330.252 km² yüz ölçümüne sahip Malezya'nın nüfusu 2014 yılı tahmini rakamlarına göre 30.073.353 kişidir. Nüfusun % 5'i 65 yaşın üzerinde iken, % 27'si 15 yaşın altındadır. Büyük bir çoğunluğu çalışma yaşında olan kalan kısmı ise, nüfusun % 67'sini oluşturmaktadır. Malezya, 2013 yılı tahmini rakamlarına göre 13,19 milyon iş gücüne sahiptir. 2012 yılı gerçekleşen rakamlara göre iş gücünün % 11,1'i tarımda, % 36'sı sanayide, % 53,5'i ise hizmet sektöründe istihdam edilmektedir. İşsizlik oranı 2013 yılı tahmini rakamlarına göre % 3,1 olup dünya sıralamasında Malezya 23'üncü sırada yer almaktadır. 2014 yılı verilerine göre 30 milyon olan nüfusun 15,2 milyonu erkek, 14,8 milyonu kadındır. 2000'lerde nüfusun % 62'lik bölümü şehirlerde yaşarken bu oran 2010 yılında % 71'e ulaşmıştır. Malaylar ve Sabah ve Sarawak eyaletlerinde yaşayan yerli halkın oluşturduğu ve Malezya'nın gerçek sahipleri olarak nitelenen Bumiputera nüfusun % 67,4'ünü oluştururken, Çinliler % 24,6'sını ve Hindular da % 7,3'ünü oluşturmaktadır. Malezya'da Müslümanlık, Hinduizm, Budizm ve Hristiyanlık dinleri bulunmaktadır.

1.4. Malezya'nın Üye Olduğu Uluslararası Kuruluşlar

Malezya gümrük işlemlerinde ürün sınıflandırması ve gümrük oranları için Armonize Sistem'i kullanmaktadır. ASEAN ülkelerine tercihli gümrük vergileri uygulanmaktadır. Bu ülkeler Brunei, Burma (Myanmar), Kamboçya, Endonezya, Laos, Filipinler, Singapur, Tayland ve Vietnam'dır.

Malezya'nın serbest ticaret anlaşmaları 1993 yılında AFTA (ASEAN ülkeleri serbest ticaret anlaşması) ile başlamıştır. Malezya'nın hali hazırda Japonya, Pakistan, Yeni Zelanda, Hindistan, Şili,

Avustralya ile ikili serbest ticaret anlaşmaları imzalanmıştır. Türkiye ve AB ile ise hala görüşmelere devam edilmektedir. ASEAN; Çin, Güney Kore, Japonya, Avustralya, Yeni Zelanda ve Hindistan ile anlaşmalar imzalamıştır. Ülke ayrıca, İslami Ülkeler Konfederasyonu ile de tercihli ticaret anlaşmaları imzalamıştır. Buna göre 8 adet tercihli gümrük tarifesi oluşturma konusundaki görüşmeler sonuçlandırılmak üzeredir.

Malezya, ADB, APEC, APT, ARF, ASEAN, BIS, C, CP, D8, EAS, FAO, G-15, G-77, IAEA, IBRD, ICAO, ICC, ICRM, IDA, IDB, IFAD, IFC, IFRCs, IHO, ILO, IMF, IMO, IMSO, Interpol, IOC, IPU, ISO, ITSO, ITU, ITUC, MIGA, MINURSO, MONUC, NAM, OIC, OPCW, PCA, PIF (ortak), UN, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, UNIFIL, UNMIL, UNMIS, UNMIT, UNWTO, UPU, WCL, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO gibi uluslararası kuruluşlara üyedir.

2. GENEL EKONOMİK YAPI

Malezya ekonomisi hizmetler sektörünün hakimiyetindedir. 2011 yılında hizmetler sektörünün nominal GSYİH içindeki payı % 48,4 oranında gerçekleşmiştir. Malezya aynı zamanda bazı tarım ürünleri ile dünya pazarlarında hakim durumdadır. Dünyanın önemli kauçuk üreticilerinden birisidir ve dünyanın ikinci büyük palm yağı üreticisidir. Palm yağı üretimi 2011 yılında 18,9 milyon tona ulaşarak toplam ihracat içinde % 7,6 oranında pay sahibi olmuştur. Buna karşın, toplam tarım ve gıda ürünleri ihracatının toplam ihracata oranı sadece % 13'tür.

Elektronik ürünler en önemli ihracat kalemi olmasına karşın, üretim ağırlıklı olarak ithal mallara bağımlıdır. 2020 yılında gelişmiş ülke statüsüne geçme hedefinde olan Malezya, ihracattaki yerli katma değeri artırmayı hükümet politikası olarak uygulamaktadır. Buna karşın, elektronik ürünlerin çok büyük oranda ihracat amaçlı üretilmesi küresel talepteki dalgalanmalara karşı sanayiye hassas bir duruma sokmuştur. İhracatın GSYİH'ye oranı % 79 seviyesindedir ve bu oran uluslararası standartlara göre yüksektir. Malezya son yıllarda yüksek mal fiyatlarından fayda sağlamıştır fakat bu yükseliş aynı zamanda Malezya'nın küresel daralmalara karşı hassas bir yapıda olmasına yol açmıştır.

Özel tüketim, harcamalar bakımından ekonomik büyümenin en büyük faktörü olsa da dış ticaret önemli bir rol oynamaya devam etmektedir. Özellikle toplam ihracatın içinde % 50'ye yakın bir paya sahip olan elektrikli ve elektronik ürünler önemli bir faktördür. Bu yüzden bu ürünlerdeki küresel talep dalgalanmalarına karşı ekonomik büyüme yetersiz kalmaktadır. Bu bağımlılık kolayca azaltılamamaktadır ve hükümet diğer alanlara yatırımı teşvik etmesine rağmen bu sürecin uzun süreceği görülmektedir. Son yıllarda Malezya, gelişmiş ülkelerdeki şirketlerin bazı operasyonel faaliyetlerini düşük maliyetli merkezlere kaydırma eğiliminden oldukça faydalanmıştır. Doğrudan yabancı yatırım akışının büyük bir kısmı imalat sanayine yönelmiş olsa da son yıllarda hizmetler

sektörünün aldığı pay devamlı artmaktadır. Bununla beraber, yabancı yatırımı çekmek için Malezya, bölgesel rakipleri (özellikle Çin) ile rekabet halindedir. Malezya, bilgi tabanlı bir ekonomi hedefine paralel olarak yüksek bilgi içerikli sanayilere ve yüksek katma değerli imalat sanayine yatırım çekme konusunda çalışmalar yapmaktadır.

2.1. Bütçe

GSYİH'si 2012 yılında 307,8 milyar ABD doları olan Malezya'nın 2013 yılı tahmini rakamlara göre; GSYİH'si 312,4 milyar ABD dolarıdır. Satın alma gücü paritesi 525 milyar ABD doları olup dünya sıralamasında 30'uncu sıradadır, reel büyüme oranı % 4,7 olup dünya sıralamasında 62'inci sıradadır; kişi başına düşen GSYİH'si 17.500 ABD doları olup dünya sıralamasında 79'uncu sıradadır; enflasyon oranı ise % 2,2 olup dünya sıralamasında 81'inci sıradadır.

2.2. Bankacılık

Malezya Merkez Bankası (Bank Negara) 1959 yılında parasal ve finansal dengenin korunması amacı ile ülke yararına hükümete bu konularda danışmanlık yapmak, milli paranın değerini korumak ve finans sektörünü bu çerçevede idare etmekle yükümlü olarak kurulmuştur. Kambiyo sistemi liberal olup, sadece İsrail, Sırbistan ve Karadağ'dan yapılan ithalat özel koşullara bağlıdır.

Malezya'daki lisanslı bankacılık kuruluşları arasında 23 adet ticari banka bulunmakta olup, bunlardan 13 tanesine yabancılar sahiptir (Citi Bank, HSBC gibi). Ülkedeki en büyük bankalar Maybank ve CIMB'dir. Bunun dışında İslami kurallara göre bankacılık faaliyetinde bulunan lisanslı iki banka bulunmaktadır.(Bank Islam, Bank Muamalat). Bunlar dışında finans kuruluşları ile Malezya sanayisinin ve ticaretinin gelişmesinden sorumlu bazı bankalar bulunmaktadır. (Export-Import Bank of Malaysia Berhad-Malezya Exim Bankası gibi)

Türkiye ile Malezya arasında bir kaç banka dışında bankalar arası muhabirlik hizmetleri gelişmemiştir. İhracatta ya da ithalatla para transferi genellikle ABD üzerinden yapıldığından para nakil işlemleri bir kaç gün gecikme ile yapılabilmektedir. Bununla birlikte transfer sırasında verilen komisyonlar da hem ihracatçı hem de ithalatçıları açısından ek maliyete yol açmaktadır.

2.3. Tarım ve Hayvancılık

Son yıllarda tarım, orman ve balıkçılık sektörleri üretimi durgunlaşmıştır. Sanayi ve hizmetler sektörlerindeki hızlı büyüme sonucunda ekonominin bütünü içindeki bu kırsal kesim tabanlı sektörlerin nispi önemi azalmıştır. Ulusal tarım politikası, yüksek verimli çeşitlerin, yeni ürün ve işlemlerin oluşturulması ve çiftçiliklerde mekanizasyona geçilmesi yönündedir. Bazı mallarıyla dünya piyasalarında lider konumda olan Malezya kakao üretiminde dünyada üçüncü sıradadır. Başlıca

tarımsal ihraç ürünleri; kauçuk, palm yağı, kakao, karabiber ve hindistan cevizi yağıdır. Gıda üretiminde başlıca ürünler balıkçılık ve pirinçtir. Pirinç ihtiyacının bir bölümünü kendi kaynaklarından sağlayan Malezya geri kalan kısmını da ithalat yoluyla sağlamaktadır. Malezya pirinçte net ithalatçı konumundadır. Bu ihtiyacını bölgede önemli üretici olan Tayland ve Vietnam'dan karşılamaktadır.

Palm yağı üretimi işgücü teminindeki sıkıntılara rağmen artış göstermektedir. Palm yağı diyetisyenler tarafından diğer hayvansal yağlara ve bazı bitkisel yağlara nazaran sağlıklı olması nedeniyle tavsiye edilmektedir. Ayrıca herhangi bir din tarafından yasaklanan bir madde olmadığı için Pakistan, Hindistan ve bazı Orta Asya ülkeleri tarafından tüketimi tercih edilmektedir.

Malezya tropikal kerestelerin üretiminde önemli bir merkezdir. Yağmur ormanlarının tahrip edilmesine izin verildiği için yoğun tepkilere neden olmuştur. Bu nedenle ağaçların kesilmesi konusunda çeşitli sınırlamalar getirilmiştir.

2.4. Sanayi

İmalat sanayi, GSYİH'ye olan % 30 civarında katkısı ile hizmetler sektöründen sonra en önemli sektördür. İmalat sanayi son 20 yılda genel ekonomik büyümeyi etkileyen ana faktörlerden biridir. İhracata yönelik sanayileşmenin yoğunlaştığı bölgeler Penang, Kuala Lumpur ve Klang Vadisi'dir. Hükümet Kuala Lumpur'a yakın 750 km²'lik bir alanda Multimedia Super Corridor (MSC) adlı yüksek teknoloji merkezi ve bilişim teknolojisi bölgesi kurmuştur. Ekim 2011 itibarı ile MSC bölgesinde 2292 adet şirket vardır. İmalat sektöründeki başlıca gruplar; elektrikli ve elektronik aletler, tekstil, kimyasal ürünler, ulaşım araçları, inşaat malzemeleri, ağaç ve işlenmiş tarım ürünleridir. İmalat sanayinin en önemli sektörü elektronik sanayidir. Malezya'da otomotiv sanayisinde de önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. Yerli düşük fiyatlı otomobil firmaları, Proton ve Perodua uluslararası pazarda diğer markalarla rekabet edecek duruma gelmiştir.

Hükümet yatırımları hızlandırmayı hedeflemektedir. Ancak tüm sanayi yatırımları Malaysian Industrial Development Agency (MIDA) tarafından alınacak izine tabiidir. MIDA geçmişte her yatırım talebine uygunluk verirken, son zamanlarda nitelikli işgücü temininde sıkıntı çekilmesi nedeniyle verimliliği yüksek olan alanlara izin vermekte, düşük verimlilikle çalışan sanayilerin ise Tayland ve Endonezya'ya taşınmasını teşvik etmektedir. İmalat sanayinde hükümetin son yıllardaki önceliği aşağıdaki sektörlerdir:

- Yüksek teknoloji, sermaye yoğun ve bilgi içerikli sanayiler (biyoteknoloji, gelişmiş elektronik, optik ve fotonik, kablosuz teknoloji, ekran teknolojisi (TFT, LCD, plazma ve parçaları), petrokimyasallar, ilaçlar, tıbbi aletler ve ICT).

- Ara malları imal eden sanayiler (Makine ve ekipmanlar, bileşenler, dökme kalıplar).
- Kaynak bazlı sanayiler (gıda, palm yağından elde edilen katma değerli ürünler).

2.5. Madencilik

Malezya'nın endüstriyel çıktısının % 23'ü çoğunlukla petrol ve doğal gaz üretimi olan madencilik sektöründen kaynaklanmaktadır. Küresel olarak Malezya küçük ölçekte petrol ihraç eden bir ülke olmasına karşın büyük bir doğal gaz ihracatçısıdır. Doğal gaz sıvılaştırılmış olarak ihraç edilmektedir. Malezya, Katar'dan sonra dünyanın en büyük ikinci likit doğal gaz ihracatçısıdır. Yerli doğal gazın ihraç edildiği ülkelerin başında Japonya, Güney Kore ve Tayvan gelmektedir. Ülke petrol ihtiyacının % 80'inden fazlasını kendisi karşılayabilmektedir. Ülkede çıkan petrol kaliteli olduğu için ihracat yapılmakta ve ülke içi ihtiyacı ithalat ile karşılanmaktadır. Sabah ve Sarawak eyaletlerinde çok geniş kömür rezervleri bulunmaktadır. Ancak bu madenlerden elde edilen kömürün kalitesi düşük olduğundan bu alanda gelişme sağlanamamaktadır.

2.6. Enerji

Malezya'nın enerji kaynakları petrol, doğal gaz, hidroelektrik enerji ve kömürden oluşmaktadır. Enerji ihtiyacının karşılandığı kaynaklar ise oranlarıyla şöyledir; doğalgaz % 56,6, kömür % 34,2, hidroelektrik % 6,9, dizel % 1,4, benzin % 0,9. Malezya'nın 2011 yılı petrol üretimi 26,6 milyon tondur. Ülkenin petrol rezervi 5,9 milyar varildir. Malezya'da 2,4 trilyon metreküp doğal gaz rezervi bulunmaktadır ve Katar'dan sonra dünyanın en büyük ikinci ihracatçısıdır. 2011 yılında doğalgaz üretimi 55,6 milyon ton petrole eşdeğerdir.

2.7. İnşaat

Hükümetin, küresel krizin ülke ekonomisi üzerindeki baskısını ortadan kaldırmak adına hazırladığı ve kamuoyuna sunduğu teşvik paketlerinden inşaat sektörüne çok büyük önem vermekte olduğu ve bu sektörü can simidi olarak kullanarak, yeni projeler ile destek verdiği görülmektedir. 2009'da, birinci ve ikinci teşvik paketlerinin uygulamaya konması ile sektörün % 5,7 oranında büyümesi sağlanmıştır. 2008 ve 2009 yıllarında açıklanan teşvik paketlerinin toplam değeri 19 milyar dolardır. Bu meyanda, inşaat sektörünün 2009 yılının son çeyreğinde % 9,3, 2009 genelinde ise % 5,8 büyüdüğü görülmektedir. 2010 yılında % 5,1 büyüyen sektör 2011 yılında % 5 büyümüştür. İnşaat sektörünün GSYİH'ye etkisi % 3'le sınırlı kalsa da, diğer sektörlerle ilişkisi değerlendirildiğinde ekonomi için lokomotif olduğu görülmektedir.

2.8. Turizm

Malezya yıllar içinde aldığı sayısız uluslararası ödül ile bölgedeki ve dünyadaki en iyi seyahat noktalarından biri olarak yerini sağlamlaştırmıştır. 2011 yılında ülke, Dünya Seyahat Ödülleri içerisinde Asya'nın Lider Spor Turizmi Merkezi ödülünü alırken Kuala Lumpur ise Asya'nın Lider Şehir Destinasyonu ödülünü almıştır. Malezya aynı zamanda Lonely Planet'in Dünyanın ilk On Ülkesi listesine girmiş, Uygun Fiyatlı Destinasyonlar ve Medikal Maceralarda önde gelen mekânlar sıralamalarında da yer almıştır.

Malezya 2013 yılında 25 milyon 700 bin turist ağırlamış olup, 2014 yılında ise bu rakamın 28 milyon olması beklenmektedir. Langhawi adasında ise 2014 yılında 4 milyon turist beklenmektedir. Malezya'da birçok ada bulunmaktadır, ancak en çok Langkawi adası rağbet görmektedir. Langhawi adasında 12 ay yaz mevsimi olması nedeniyle tesisler 12 ay süre ile açıktır. Malezya'ya Çin'den, Avustralya'dan, Yeni Zelanda'dan sürekli turist giriş çıkışı vardır. Singapur'a yakın olması da Malezya turizmi için büyük avantaj sağlamaktadır. Malezya'nın diğer Müslüman ülkelere vize uygulamaması da Malezya'ya olan ilgiyi artırmaktadır.

2.9. Ulaştırma ve Telekomünikasyon

Malezya geniş karayolu ağı ile Asya'da en iyi durumda olan karayolu sistemlerinden birine sahiptir. Ülkede karayollarının toplam uzunluğu 79055 km'dir. Malezya verimli, güvenilir ve entegre şehir içi toplu taşımacılığı yaratımında hatırı sayılır bir süreci geride bırakmıştır. Kuala Lumpur ile Kuala Lumpur Uluslararası Havaalanı'nı (KLIA) birbirine bağlayan demiryolunun, şehir içi raylı sistemi ve idari başkent olan Putrajaya'ya da hizmet veren monoray sistemi ile bağlantısı vardır. Bunun yanı sıra demiryolları sayesinde de önemli şehirler arasında, gece ve gündüz etkin ve rahat ulaşım hizmeti verilebilmektedir. Singapur ile Butterworth'ü bağlayan ve yine Butterworth'den Bangkok'a uzanan uluslararası ekspres demiryolu seferleri ile de ulaşım sağlanabilmektedir. Ülkedeki toplam demiryolları 2267 km'dir.

Ülkede; Kuala Lumpur, Penang, Langkawi, Kota Kinabalu ve Kuching'de olmak üzere uluslararası havaalanları mevcuttur. Bunların yanında iç hatlar için havaalanları da vardır. Kuala Lumpur Uluslararası Havaalanı (KLIA) 1998 yılında hizmete girmiştir ve yılda 25 milyon yolcu kapasitesine sahiptir.

Malezya limanları Singapur Limanı ile büyük rekabet içerisinde. Malezya 7 uluslararası limana ve 8 iç limana sahip bulunmaktadır. Bu limanlarda Malezya ticaretinin % 95'i yapılmaktadır. Önemli limanlar; Port Klang, Penang Port, Johor Port, Tanjung Petepas (PTP) Port, Kuantan Port, Kemaman Port, Bintulu Port'dur.

Telekomünikasyon dijital içerik geliştirme, paylaşılan servisler, biyo-enformasyon, e-ticaret, enformasyon ve bilgi teknolojileri gibi yazılımları içermektedir. Telekom Malezya, 1994 yılından itibaren monopol olmaktan çıkarılmış ve sektörde özelleştirmeye gitmiştir. Son yıllarda da telekom sektörünün büyümesi internet ve mobil sektör vasıtasıyla gerçekleşmektedir. Mobil telefon hizmeti yerleşik nüfus olan alanların % 96'sını kapsamakta olup, 35,7 milyon üzerinde abone bulunmaktadır. Ülkede 28 internet servis sağlayıcı ve 5,6 milyon internet abonesi bulunmaktadır. Başlıca servis sağlayıcıları olan TM, Maxis ve Celcom'un Pazar payları sırasıyla % 35, % 19 ve % 18'dir.

3. DIŞ TİCARET

Ekonomik gelişmişliğini büyük ölçüde, ihraç mallarının üretimi ve ihracatına dayandıran Malezya'da dış ticaret; ekonomi için kritik önem taşımaktadır. 2002 yılından itibaren dış ticaretinde genişleme görülen Malezya'nın 2009 yılında küresel krizin etkisiyle dış ticaret hacminde azalma meydana gelmiştir. 2010 yılında Malezya'nın ihracat ve ithalatı yeniden artarak sırasıyla 198,8 ve 164,6 milyar dolar seviyelerine yükselmiştir.

Malezya'nın ihracatı 2013 tahmini rakamlarına göre 230,7 milyar ABD doları olup dünya sıralamasında 24'üncü sırada yer almaktadır. 2012 rakamlarına göre Malezya'nın ihracat partnerleri; Singapur (% 13.6), Çin (% 12.6), Japonya (% 11.8), ABD (% 8.7), Tayland (% 5.4), Hong Kong (% 4.3), Hindistan (% 4.2), Avustralya (% 4.1)'dir. Malezya'nın başlıca ihracat ürünleri; yarı iletkenler ve elektronik ekipmanlar, palm yağı, petrol ve sıvılaştırılmış doğalgaz, ahşap ve ahşap ürünleri, lastik, tekstil, kimya, güneş panelleri.

Malezya'nın ithalatı 2013 tahmini rakamlarına göre 192,9 milyar ABD doları olup dünya sıralamasında 27'inci sırada yer almaktadır. 2012 rakamlarına göre Malezya'nın ithalat partnerleri; Çin (% 15.1), Singapur (% 13.3), Japonya (% 10.3), ABD (% 8.1), Tayland (% 6), Endonezya (% 5.1), Güney Kore (% 4.1)'dir. Malezya'nın başlıca ithalat ürünleri; elektronik, makine, petrol ürünleri, plastik, kara taşıtları, demir ve çelik ürünleri, kimyasallar.

4. TÜRKİYE-MALEZYA İLİŞKİLERİ

Türkiye Malezya siyasi ilişkileri ikili ve çok taraflı platformlarda olumlu bir seyir izlemektedir. İki ülke arasında üst düzeyli ziyaretlerde son dönemde bir artış gözlenmektedir. Sayın Dışişleri Bakanımız 2009 Kasım ayında Malezya'yı ziyaret etmiştir. 2011 Şubat ayında ise Malezya Başbakanı ülkemize resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Üst düzey ziyaretlerin ilişkilere ivme kazandırıcı etkisi olmaktadır. Türkiye'nin Kuala Lumpur'da, Malezya'nın da Ankara'da mukim Büyükelçilikleri

bulunmaktadır. Kuala Lumpur ile Ankara, Johor Bahru ile İstanbul arasında kardeş şehir ilişkisi bulunmaktadır.

Türkiye, Güney Asya Bölgesi'nde ilk Serbest Ticaret Anlaşması'nı (STA) Malezya ile imzaladı. Anlaşma çerçevesinde sanayi ürünlerindeki tüm gümrük vergileri en geç 8 yıl için karşılıklı olarak sıfırlanacak. 2010 yılında başlayan Türkiye-Malezya STA müzakereleri Ankara'da gerçekleştirilen 9. tur neticesinde tamamlandı. STA'yı T.C. Ekonomi Bakanı Nihat Zeybekci ve Malezya Uluslararası Ticaret ve Sanayi Bakanı Dato'Sri Mustapa Mohamed imzaladı. Ankara'da imzalanan anlaşma ile Türkiye, Malezya pazarına AB'den önce tercihli giriş imkanı elde etmiştir. Tarafların iç mevzuatlarına göre gerçekleştirecekleri onay işlemlerinin ardından STA yürürlüğe konulacaktır.

Türkiye'nin Asya-Pasifik Bölgesinde Güney Kore'nin ardından 2'nci, Güney Asya Bölgesi'nde ise ilk STA'sı olma özelliğini taşıyan anlaşma, mevcut haliyle temelde mal ticaretiyle bağlantılı konuları kapsamaktadır. Yürürlüğe girdikten 1 yıl sonra hizmetler ticaretinin serbestleştirilmesi için müzakerelere ve STA'ya yatırımlar konusunda bir bölüm eklenmesi amacıyla istikşafi görüşmelere başlanması hükme bağlanmıştır.

STA kapsamında, anlaşmanın yürürlüğe girişiyle birlikte tarife satır sayısı bakımından Malezya'ya ihracatımızın yüzde 71'i, anılan ülkeden ithalatımızın yüzde 69'u, halihazırda ticarete konu ürünler bakımından ise ihracatımızın yüzde 83'ü, ithalatımızın ise yüzde 68'i gümrük vergisinden muaf olarak gerçekleştirilecek. 8 yıllık geçiş döneminin sonunda ticarete konu olan ürünler bakımından ihracatımızın yüzde 94'ü, ithalatımızın yüzde 75'i gümrük vergisinden muaf şekilde gerçekleşecek. Bu çerçevede, taraflar sanayi ürünlerindeki tüm gümrük vergilerini en geç 8 yıl sonra karşılıklı olarak sıfırlayacaklar.

Ülkemizce hassas addedilen bazı tekstil-konfeksiyon, demir-çelik, elektrik-elektronik ve otomotiv ürünlerinde, Malezya tarafınca ise hassas olarak değerlendirilen bazı kimya, tekstil-konfeksiyon, demir-çelik, elektrik-elektronik ve otomotiv ürünlerinde gümrük vergileri 3, 5, ve 8 yıllık indirim takvimlerine tabi olacak. Tarım ürünlerinde ise 8 yıl sonunda tarife satırı bakımından Malezya'ya ihracatımızın yüzde 94'ü ithalatımızın ise yüzde 47'si için tercihli pazara giriş imkanı sağlanacak. Bu kapsamda, ülkemiz ihracatı açısından önem arz eden; buğday unu, kabuklu meyveler, kuru meyveler, bisküvi, makarna, zeytinyağı, ayçiçek yağı, konserve meyve/sebze, domates salçası ve çeşitli gıda müstahzarlarının gümrük vergileri anlaşmanın yürürlüğe girişi ile birlikte sıfırlanacak olup; bir takım balıkçılık ürünleri, şekerleme ve çikolatanın gümrük vergileri 3 yılda, kavun, karpuz ve ekmeğe sürülen kakaolu ürünlerin gümrük vergileri ise 5 yılda sıfırlanacaktır.

Canlı hayvan, et, işlenmiş et, sütü ürünler, taze/kurutulmuş/kabuklu meyve (tropik hariç) ve sebze, hububat, değirmencilik ürünleri, yağlı tohumlar, zeytinyağı ve ayçiçek yağı, tütün gibi tarife satırlarının yüzde 53'ünü oluşturan tarım ürünleri, liberalizasyon kapsamı dışında bırakılmış olup Malezya açısından önem arz eden palm yağı ve ürünleri başta olmak üzere birtakım şekerçilik mamulleri, çikolata, makarnalar ve tropik meyve konserveleri, taze/konserve balıklarda gümrük vergileri kısmi indirim tabi tutulmuştur.

STA ile Türkiye aleyhine yaklaşık 1'e 4,5 oranında seyreden dış ticaret açığının azaltılmasıyla, ticaretin dengeli bir biçimde arttırılması ve işadamları arasında yeni işbirliği ve yatırım imkanlarının yaratılması hedeflenmektedir.

4.1. Türkiye-Malezya Dış Ticaret Verileri

YIL	İHRACAT(\$)	İHRACAT(TL)	İTHALAT(\$)	İTHALAT(TL)
2010	224.842.788	338.092.939	1.124.036.301	1.688.831.941
2011	182.587.046	305.064.046	1.567.502.649	2.613.831.442
2012	165.473.751	297.861.874	1.278.247.205	2.303.273.447
2013	272.076.775	528.324.558	1.230.782.617	2.340.736.076

Kaynak: TÜİK, 2013

Malezya'ya olan ihracatımız yıllar itibarı ile farklılıklar göstermektedir. 1997 yılına kadar artma eğiliminde olduğu görülen ihracatımız, 1998 yılında Asya krizinden dolayı % 70'e yaklaşan bir düşüşle 41,9 milyon dolara gerilemiştir. 2002 ve 2003 yıllarında ihracatımızda büyük bir artış meydana gelmiştir. Bunun en büyük sebebi 2000 yılında Türkiye'nin Malezya'ya 211 adet zırhlı muharebe aracı satışına ilişkin Kuala Lumpur'da imzalanan anlaşmanın yürürlüğe girmesi neticesinde yapılan ihracattır. 2004 yılında bu satış işleminin bitmesi neticesinde ihracatımız 2001 yılındaki düzeye geri dönmüştür. 2002 yılında zırhlı araçlar haricindeki ihracatımız yaklaşık 45 milyon dolar iken 2003 yılında yaklaşık 43 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. 2004, 2005 ve 2006 yıllarında ihracatımızda artış meydana gelse de 60 milyon dolara kadar yükselbilmiştir. 2007 yılında % 38 oranında artış gösteren ihracatımız 82,8 milyon dolara yükselmiştir. 2008 yılında ise % 18,6 oranında artış görülen ihracatımız 98 milyon doların üzerine çıkmıştır. 2009 yılında ise zırhlı araç ve demir çelik ürünlerindeki yüksek ihracat artışının yardımıyla Malezya'ya ihracatımız % 42,5 oranında artarak yaklaşık 140 milyon dolara ulaşmıştır. 2010 yılında işlenmiş petrol ürünleri ve zırhlı araçlardaki yüksek ihracat artışı nedeniyle ihracatımız 224,8 milyona ulaşmıştır.

Türkiye'nin Malezya'ya ihracatında başlıca ürünler; dokunmuş halılar, yer kaplamaları (kilim, sumak, karaman vb.), petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar, demir/alaşimsız çelikten profil, demir/çelik çubuklar, altın, kara taşıtları için aksam, parçaları, traktörler, buğday unu, kuru baklagiller, turunçgiller, cam eşya vb.

Türkiye'nin Malezya'dan ithalatında başlıca ürünler; palm yağı ve fraksiyonları, elektronik entegre devreleri, hindistan cevizi, işlenmemiş alüminyum, telli telefon telgraf için elektrikli cihazlar, otomatik bilgi işlem makineleri, üniteler, odun kömürü vb.

4.2. 2013 Yılında Türkiye'nin Malezya'ya İhracatında Başlıca Ürünler

Ürünler	İhracat (Dolar)
Özel amaçlı makineler	83.801.797
Demir-çelik ana sanayi	25.127.783
Diğer tekstil ürünleri	21.700.545
Ana kimyasal maddeler	16.388.026
Bitkisel ürünler; bostan, meyve ve sebze	15.255.559
Rafine edilmiş petrol ürünleri	11.018.213
Et, balık, sebze, meyve, katı ve sıvı yağlar	9.762.044
Genel amaçlı makineler	8.910.877
Elektrik motoru, jeneratör, transformatörler	6.710.831
Motorlu kara taşıtlarının motorlarıyla ilgili parça ve aksesuarları	6.381.673
Giyim eşyası (kürk hariç)	6.337.219

Kaynak: TÜİK, 2013

4.3. 2013 Yılında Türkiye'nin Malezya'dan İthalatında Başlıca Ürünler

Ürünler	İthalat (Dolar)
Et, balık, sebze, meyve, katı ve sıvı yağlar	257.447.477
Suni ve sentetik elyaf	119.123.614
Kauçuk ürünleri	91.994.862
Elektronik valf ve elektron tüpleri ile diğer elektronik parçalar	88.680.428

Ana kimyasal maddeler	72.531.411
Tekstil iplikçiliği ve dokumacılığı	64.890.737
Demir-çelik dışındaki ana metal sanayi	59.499.051
Radyo ve televizyon vericileri ile telefon, telgraf teçhizatı	57.407.005
Genel amaçlı makineler	48.375.519
Bitkisel ürünler; bostan, meyve ve sebze	46.492.041
Diğer kimyasal ürünler	45.986.510

Kaynak: TÜİK, 2013

İhracat potansiyeli olan ürünlerimiz; sert kabuklu meyveler, kuru meyveler, endüstriyel bitkiler, un, bakliyat, bitkisel yağlar, beyaz eşya, takım tezgahları, elektrikli makineler ve kablolar, otomotiv ana ve yan sanayi, ev tekstili.

4.4. TRC2 Bölgesi-Malezya Dış Ticaret Verileri

YIL	İHRACAT(\$)	İHRACAT(TL)	İTHALAT(\$)	İTHALAT(TL)
2010	288.555	435.081	922.737	1.358.978
2011	48.568	74.994	2.430.250	4.157.404
2012	0	0	2.172.867	3.888.332
2013	12.537	22.797	2.214.398	4.234.166

Kaynak: TÜİK, 2013

5. YATIRIM ORTAMI

Malezya diğer Uzakdoğu ülkeleri gibi ihracata dayalı sanayileşme prensibini benimsemiş olmasına rağmen onlardan farklı olarak yabancı yatırım çekmeye daha çok önem vermiştir. Yabancı yatırım çekmek için yabancı yatırımın önündeki engelleri en düşük düzeye indirmişlerdir. Yatırımların iznini MIDA-Malaysian Industrial Development Authority (Malezya Sanayi Geliştirme İdaresi) vermektedir.

5.1. Ülkeler İtibarı ile Doğrudan Yabancı Yatırımlar

ÜLKELER	2012 (Ocak-Haziran)
	Proje Sayısı Yabancı Yatırım (ABD doları)
Suudi Arabistan	2 843.318.928
Japonya	30 578.280.932
Fransa	5 465.397.174
Norveç	2 363.541.402
Singapur	2 359.384.977
Endonezya	5 339.024.529
Hollanda	12 238.690.049

5.2. Yatırımlara Sağlanan Teşvikler

Malezya'nın imalat sanayisine uyguladığı başlıca iki teşvik vardır. Bunlar Öncü Statüsü (Pioneer Status-PS) ve Yatırım Vergi Muafiyeti (Investment Tax Allowance-ITA) adlı devlet yardımlarıdır. Bu iki devlet yardımı başvuruları da MIDA'ya yapılmalıdır. Öncü Statüsü teşvikini almaya hak kazanan firma 5 ile 10 yıllık bir süre için % 70 ile % 100 oranları arasında gelir vergisi muafiyeti kazanmaktadır. Yatırım Vergi Muafiyeti teşviğini almaya hak kazanan firma 5 ile 10 yıllık bir süre için yatırım harcamalarının % 60 ile % 100 oranları arasındaki bölümünü vergiden düşebilmektedir.

5.3. Türkiye-Malezya Yatırım İlişkileri

İki ülke arasındaki en önemli proje ve ortak yatırımı, Malezya Maliye Bakanlığı ile Nurol Holding bünyesindeki FNSS A.Ş. ile 287 milyon dolarlık zırhlı araç satışı ve araçların Malezya'da montajı olduğu söylenebilir. Söz konusu teslimatlar 2004 yılında sonuçlandı ama şirketler arasında yeni anlaşmalar gereğince 250 adet 8x8 zırhlı aracın tekrar Malezya'da ortak üretilmesi ve satılmasına karar verildi.

Malezya'da şu an itibarı ile dış protezleri alanında yatırım yapan ve faaliyetlerini hali hazırda sürdüren Turkom-Ceramic(M) Sdn Bhd firması ve Eroğlu Giyim San. Tic. A.Ş. firmasının ürünlerini satmak için kurulan Collins and Loft (M) Sdn. Bhd. (satış ofisi) bölgedeki diğer Türk yatırımlarıdır. Dimes meyve suları ise Malezya'da açmış olduğu bayilik aracılığıyla son 3 yıldır Malezya partneri ile birlikte market ve dağıtım kanallarına satış yapmaktadır.

Malezya'da yatırım yapan bir diğer Türk firması ise Yonca-Onuk Adi Ortaklığı'dır. Yonca-Onuk A. O. Malezya'da Baustead Naval Shipyard SDN BHD ile MYO Marine SDN BHD isimli ortak bir şirket kurmuştur. BYO Marine tarafından 2010 yılı içerisinde Malaysia Maritime Enforcement Agency

(MMEA) ihtiyacı doğrultusunda 10 adet ONUK MRT16 Ani Müdahale Botu inşası için sözleşme imzalanmıştır.

Türkiye'nin en önemli sanayi kuruluşlarından biri olan Evyap 2011 yılında Evyap Sabun Malaysia Sdn Bhd firması adı altında Malezya'nın Johor eyaletinin Tanjung Langsat endüstriyel bölgesinde 120 dönümlük arsayı 60 yıllığına kiraladı.

Malezya'da yatırım yapmaya hazırlanan bir diğer firma ise Türkiye'nin tek yerli rüzgar türbini üreticisi olan Soyut-Wind. Soyut-Wind'in Malezya'ya yatırım yapma sebebi Malezya'daki yüksek rüzgar enerjisi yatırım potansiyelidir, ülkede rüzgardan üretilen elektrik enerjisine Türkiye'nin yaklaşık 4 katı kadar alım garantisi teşviki bulunmaktadır. Bu bağlamda Soyut-Wind ikinci fabrikasını Malezya'da, Malezyalı Melewar Industrial ile ortaklaşa 30 milyon Euro'ya inşa etmeyi planlamaktadır.

Malezya'nın Türkiye'de gerçekleştirmiş olduğu en önemli proje ise, "Sabiha Gökçen Havalimanı Dış Hatlar Terminali" projesidir. Malezya devletine ait Malezya Havayolları Holding Bhd (MAHB) şirketi ile Türk Limak Grup ve Hintli GMR Infrastructure Ltd şirketlerinin oluşturduğu konsorsiyum, Sabiha Gökçen Havalimanının dış hatlar terminalinin yapımı ve 20 yıl süreyle işletimi konusunda 10 Temmuz 2007 tarihinde yapılan ihaleyi 2,7 milyar dolarlık teklifle kazanmıştır. Bu bağlamda, Hazine Müsteşarlığının vermiş olduğu verilere göre; anılan firma 2008 ve 2009 yıllarında sırasıyla 7,5 ve 11 milyon dolarlık yatırım transferinde bulunmuştur. 2012 yılının Haziran ayı itibarıyla Türkiye'de faaliyet gösteren Malezya kökenli 28 firma bulunmaktadır. 2010-2012 Ağustos arasında Malezya'dan Türkiye'ye 251 milyon dolarlık yatırım girişi olmuştur.

6. ÜLKEDE İŞ KURMA MEVZUATI

Bir yabancı şirket yerli bir ortağı olmadığı ya da Malezya'da şubesini açıp tescil ettirmediği müddetçe iş yapamaz. Malezya'da şirket kurmak için bu konuda yetkilendirilmiş olan Malezya Şirketler Komisyonu'na (CCM-Companies Commission of Malaysia) başvurulması gerekmektedir. İmalat yapmak için şirket kurarken, öncelikle Dış Ticaret ve Sanayi Bakanlığı'na bağlı Malaysian Industrial Development Authority (MIDA) kuruluşuna başvurulup, projenin onaylatılması gerekmektedir. Malezya'da geçerli 1965 sayılı şirket kurma yasasına göre üç türlü şirket kurulabilmektedir: Anonim Şirket, Limited Şirket ve Kollektif Şirket.

Şirket kurmak için öncelikle kurulacak şirketin isminin belirlenmesi gerekmektedir. Kurulmak istenen şirketin isminin onaylanması için Form 13 A formu doldurularak Şirket Tescil Ofisi'ne başvurulur. Başvuru esnasında 30 RM para yatırılır. Önerilen şirket ismi kabul edilirse şirket kurmak

için gerekli dokümanların hazırlanması için 3 ay süre verilir. Şirket kurmak için gerekli evraklar aşağıda belirtilmiştir:

- a) Şirket sözleşmesi
- b) Şirket kuruluş senedi
- c) Şirket yöneticisi veya kurucusu olacak kişiler hakkında bilgi
- d) Yerli idarecilerin yetkilerini gösteren belge
- e) Malezya'da yerleşik şirketi temsil eden bir veya birkaç tane avukatın yetki belgesi
- f) Şirketin acentesi tarafından resmi form ile yasal ilanı
- g) Şirketin izin verilmiş sermayesi için tescil ücreti

KAYNAKÇA

T.C. Ekonomi Bakanlığı İhracat Bilgi Platformu

<http://www.ibp.gov.tr/pg/section-pg-ulke.cfm?id=6192B28A5F948E>, 25.09.2014

T.C. Dışişleri Bakanlığı Web Sitesi

<http://www.mfa.gov.tr/turkiye-malezya-siyasi-iliskileri.tr.mfa>, 25.09.2014

The World Factbook-CIA

<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/my.html>, 25.09.2014

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)

<http://tuikapp.tuik.gov.tr/disticaretapp/disticaret.zul?param1=2¶m2=4&sitcrev=0&isicrev=3&sayac=5804>, 25.09.2014